

เอกสารวิชาการ

มาตรการควบคุมวันและเวลาขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

รศ.ดร.สุรศักดิ์ ไชยสงค์

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะทำงานด้านวิชาการภายใต้อนุกรรมการวิชาการ

คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

<https://cas.or.th/>

083-5775533

<https://www.facebook.com/cas.org.th>

มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

รศ.ดร.สุรศักดิ์ ไชยสงค์
นายพลีษฐ์ พัจณา
นางสาวร่มตะวัน กาลพัฒน์

บทสรุป

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อปัญหาทั้งต่อตัวผู้ดื่ม บุคคลรอบข้างและสังคม มาตรการควบคุมวันและเวลาขาย เป็นมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่แนะนำโดยองค์การอนามัยโลกว่าเป็นมาตรการที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่าในการลงทุนเพื่อป้องกันและลดปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ประเทศไทยมีมาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยห้ามขายในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (วันพระใหญ่) 5 วัน และวันเลือกตั้งและวันก่อนเลือกตั้ง และห้ามขายในเวลา 14.01 – 17.00 น. และ 0.01 – 11.00 น. ซึ่งจะทำให้มีการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้นและมีปัญหาที่ตามมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลดลง แต่ยังคงพบว่าการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาห้ามขายในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

ในต่างประเทศมีการดำเนินมาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งมีการจำแนกวันและเวลาขายตามประเภทของร้านที่มีที่นั่งดื่มและไม่มีที่นั่งดื่มและตามประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งประเทศไทยไม่มีมีการจำแนกตามประเภทร้านและเครื่องดื่ม

จากการศึกษาประสิทธิผลของการจำกัดเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการลดเวลาขายลงที่ 1.5 – 7 ชั่วโมง พบว่า สามารถลดการบริโภค ยอดขาย การใช้ความรุนแรง อาชญากรรม อุบัติเหตุและการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนรายงานการศึกษาผลกระทบจากการเพิ่มวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่เพิ่มขึ้น 1-6 ชั่วโมง พบว่า ทำให้ยอดขาย การบริโภค การใช้ความรุนแรง อาชญากรรม อุบัติเหตุ การเข้ารับการรักษาพยาบาล และการเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

จากวรรณกรรมและข้อมูลที่ทบทวนในเอกสารฉบับนี้ ประเทศไทยมีมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านวันและเวลาที่มีความครอบคลุมมากกว่าประเทศอื่น ๆ แต่อาจมีความแตกต่างในด้านการดำเนินการและบังคับใช้กฎหมาย

โดยสรุป มาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านวันและเวลาในการขาย เป็นมาตรการที่มีประสิทธิผลทั้งต่อปริมาณการขาย พฤติกรรมการบริโภค และปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ การจำกัดวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ปริมาณการขาย การดื่มและปัญหาที่ตามมาลดลง สำหรับการเพิ่มวันและเวลาขายนั้นก็ทำให้ปริมาณการขาย การดื่มและปัญหาที่ตามมาเพิ่มขึ้น จากตัวอย่างในหลายประเทศ

จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีกลุ่มธุรกิจและนักการเมืองบางกลุ่มที่เรียกร้องให้มีการเพิ่มจำนวนวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ การบริโภคและการท่องเที่ยวของประเทศนั้น นอกจากประเด็นด้านเศรษฐกิจดังกล่าวแล้ว ยังคงต้องคำนึงถึงความเสี่ยงต่อปัญหาที่ตามมา การสูญเสียและต้นทุนทางสังคมที่เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งด้านสุขภาพและสังคม เช่น การใช้ความรุนแรง การก่ออาชญากรรม อุบัติเหตุรวมถึงการเสียชีวิต

ข้อเสนอแนะในเอกสารฉบับนี้เป็นการเสนอสำหรับประเทศไทยให้ดำเนินมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านวันและเวลาขายไว้ และเพิ่มความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการควบคุมวันและเวลาขาย

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้มีบูรณาการกับการออกไปใบอนุญาตขายและเพิ่มการจัดเวลาขายก่อนเวลาปิดร้าน และการห้ามลูกค้าใหม่เข้าร้านก่อนที่ร้านจะปิด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นได้จริงต้องอาศัยข้อมูลเชิงวิชาการที่มาจากการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพ ทันท่วงทีต่อการเปลี่ยนแปลง และการสื่อสารสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ

1. บทนำ

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อตัวเอง บุคคลรอบข้างและสังคมโดยรวม ในปี พ.ศ. 2559 ทั่วโลกมีผู้มีปัญหาจากแอลกอฮอล์มากกว่า 100 ล้านคนและมีการสูญเสียปีสุขภาวะรวมมากกว่า 99 ล้านปี หรือคิดเป็นร้อยละ 4.2 ของจำนวนการสูญเสียปีสุขภาวะทั้งหมด¹ สำหรับประเทศไทย รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทยในปี พ.ศ. 2557 พบว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุสำคัญของการสูญเสียปีสุขภาวะรวมเป็น 434,248 ปี หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 3 ของปีสุขภาวะที่สูญเสียจากภาระโรคทั้งหมด โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรอายุ 15-29 ปี และยังพบว่า ผู้ชายมีการสูญเสียปีสุขภาวะเนื่องจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าผู้หญิงเกือบ 6 เท่า ซึ่งการสูญเสียปีสุขภาวะจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้ชายคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.7 และผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 2.2² นอกจากนี้แอลกอฮอล์ยังก่อให้เกิดความสูญเสียด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยในปี พ.ศ. 2551 ต้นทุนจากการดื่มสุราในประเทศไทยมีมูลค่าสูงถึง 156,105 ล้านบาทหรือประมาณร้อยละ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)³ ในปี พ.ศ. 2564 คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 165,450 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.02 ของมูลค่า GDP⁴

จากตัวอย่างผลกระทบในภาพรวมข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมากถึงแม้จะมีการบังคับใช้กฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 หรือมาตรการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังพบเห็นการกระทำความผิด เช่นการขายในวันและเวลาห้ามขาย ก็ก่อให้เกิดปัญหาและความเสียหายตาม ปัจจุบันความชุกของนักดื่มมีแนวโน้มจะคงที่หรือลดลงเพียงเล็กน้อย จากรายงานการสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2564)⁵ รายงานว่า แนวโน้มอัตราการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 34.0 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 28.0 ในปี พ.ศ. 2564 ซึ่งมีผลจากมาตรการดำเนินมาตรการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งจากมาตรการควบคุมห้ามดื่มห้ามขายในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ในภาพรวมประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการที่มีความหลากหลายเพื่อแก้ปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีกฎหมายที่สำคัญ คือ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551⁶ ตัวอย่างเช่น มาตรา 26 ข้อปฏิบัติสำหรับผู้ผลิตหรือนำเข้า มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดห้าม มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่กำหนดห้าม และ มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้

¹ Degenhardt, L., Charlson, F., Ferrari, A., Santomauro, D., Erskine, H., Mantilla-Herrera, A., ... & Vos, T. (2018). The global burden of disease attributable to alcohol and drug use in 195 countries and territories, 1990–2016: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *The Lancet Psychiatry*, 5(12), 987-1012.

² สำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2560). รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ. 2557. นนทบุรี. สืบค้นจาก <http://bodthai.net/download/รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บ/>

³ มนทร์มณี ภาวเจริญทรัพย์ และคณะ. (2551). การศึกษาต้นทุนผลกระทบทางสังคม สุขภาพและเศรษฐกิจของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

⁴ ธีชนันท์ โกมลไพศาล และคณะ. (2565). การประเมินต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2564. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

⁵ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

⁶ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551. (2551, 13 มิถุนายน) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 33 ก. หน้า 34

กำหนดห้าม และได้ดำเนินมาตรการหรือกิจกรรมที่เป็น best buys จากการแนะนำขององค์การอนามัยโลก ประกอบด้วย มาตรการทางภาษี มาตรการควบคุมการโฆษณาผ่านช่องทางที่หลากหลาย และมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁷ รวมถึงมาตรการควบคุมวันและเวลาขาย ในเบื้องต้นการศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นถึง ประสิทธิภาพที่สอดคล้องกันของการจำกัดวันและเวลาขาย รวมถึงผลกระทบของการเพิ่มวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อการบริโภค การขาย และปัญหาที่ตามมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การใช้ความรุนแรง การทำร้ายร่างกาย อุบัติเหตุจราจร และการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาล (ดูการศึกษาของ Holmes et al. (2012)⁷, Popova et al. (2009)⁸, Sanchez-Ramirez & Voaklander (2018)⁹ และ Sherk (2018)¹⁰)

ในช่วงไม่นานมานี้ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโคโรนาไวรัส-2019 (Covid-19) และการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทำให้มีการเสนอให้เพิ่มวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาได้ ดังนั้นบทความฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อทบทวนและเรียบเรียงข้อมูลเชิงวิชาการสำหรับมาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนำเสนอข้อคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายเพื่อป้องกันและควบคุมปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) รายงานมาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยและต่างประเทศ 2) ทบทวนข้อมูลวิชาการเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจำกัดวันและเวลาขาย รวมทั้งผลกระทบของการเพิ่มวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 3) นำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการดำเนินมาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อป้องกันและปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

โดยเอกสารชุดนี้นำเสนอตามหัวข้อดังนี้ มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย มาตรการกลุ่มเดียวกันในต่างประเทศรวมทั้งประสิทธิภาพและผลกระทบของมาตรการจากการศึกษาในต่างประเทศ ข้อคิดเห็นหากประเทศไทยจะใช้มาตรการในลักษณะเดียวกัน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3. มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

การควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยถูกบังคับใช้ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ตารางที่ 6) ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 การควบคุมวันขาย

⁷ Holmes, J., Meier, P. S., Booth, A., Guo, Y., & Brennan, A. (2012). The temporal relationship between per capita alcohol consumption and harm: a systematic review of time lag specifications in aggregate time series analyses. *Drug and alcohol dependence*, 123(1-3), 7-14.

⁸ Popova, S., Giesbrecht, N., Bekmuradov, D., & Patra, J. (2009). Hours and days of sale and density of alcohol outlets: impacts on alcohol consumption and damage: a systematic review. *Alcohol & Alcoholism*, 44(5), 500-516.

⁹ Sanchez-Ramirez, D. C., & Voaklander, D. (2018). The impact of policies regulating alcohol trading hours and days on specific alcohol-related harms: a systematic review. *Injury prevention*, 24(1), 94-100.

¹⁰ Sherk, A., Stockwell, T., Chikritzhs, T., Andréasson, S., Angus, C., Gripenberg, J., Holder, H., Holmes, J., Mäkelä, P., & Mills, M. (2018). Alcohol consumption and the physical availability of take-away alcohol: systematic reviews and meta-analyses of the days and hours of sale and outlet density. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 79(1), 58-67.

มาตรา 28 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้ สำหรับการควบคุมวันขาย และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีทั้งหมด 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2552 ห้ามขายในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ฉบับที่ 2 ประกาศ ณ วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ห้ามขายในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา เพิ่มข้อยกเว้นกรณีการขายในโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยการโรงแรม และฉบับที่ 3 ประกาศ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 เพิ่มการห้ามในวันออกพรรษา ยกเลิกข้อยกเว้นในประกาศฉบับที่ 2 และควบคุมการการในท่าอากาศยานนานาชาติยกเว้นการขายเฉพาะร้านปลอดอากรภายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ นอกจากนี้ ยังห้ามจำหน่าย แจก จ่าย หรือจัดเลี้ยงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกชนิดในเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่เวลา 18.00 น. ของวันก่อนวันเลือกตั้ง 1 วัน ไปจนถึงวันสิ้นสุดการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541¹¹ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545¹² กำหนดการห้ามจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในช่วงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

3.2 การควบคุมเวลาขาย

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 (“พระราชบัญญัติว่าด้วยการกำหนดเวลาห้ามขายฯ”, 2558)¹³ ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (“พระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมฯ”, 2551)⁶ กำหนดห้ามผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่นนอกจากตั้งแต่เวลา 11.00 น. ถึงเวลา 14.00 น. และตั้งแต่เวลา 17.00 น. ถึงเวลา 24.00 น. ยกเว้นการขายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ และการขายในสถานบริการซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิด-ปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ตารางที่ 6 มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

มาตรการ	รายละเอียด	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
วันห้ามขาย	วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (วันพระใหญ่) 5 วัน ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ⁶
	วันเลือกตั้งและวันก่อนเลือกตั้ง	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ¹¹ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ¹²

¹¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541. (2541, 9 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 115 ตอนที่ 35 ก. หน้า 39 – 70

¹² พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2545. (2545,17 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 107 ก หน้า 1

¹³ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558. (2558, 22 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนพิเศษ 38 ง.

มาตรการ	รายละเอียด	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
เวลาห้ามขาย	ห้ามขายเวลา 14.01 – 17.00 น. และ 0.01 – 11.00 น. (การกำหนดชั่วโมงการจำหน่ายปลีกระหว่าง 11.00 – 14.00 น. และ 17.00 – 24.00 น.)	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 ¹³ ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ⁶

3.3 ผลการดำเนินการ

หลังจากที่มี พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 พบว่า การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำได้ยากขึ้น เห็นได้จากผลการเปรียบเทียบข้อมูลการสำรวจเวลาที่สามารถซื้อให้เห็นว่าผู้ซื้อใช้เวลาเพิ่มขึ้นในการเข้าถึงจุดจำหน่ายทั้งแบบร้านไม่มีที่นั่งดื่มและร้านนั่งดื่ม^{14, 15} แต่ก็ยังพบเห็นการกระตือรือร้นเนื่องจากการขายในวันและเวลาห้ามขาย ตัวอย่างเช่น การสำรวจพฤติกรรมกรรมการสุบะห์และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560¹⁶ พบว่า 1 ใน 10 ของผู้ดื่มสุราดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ และ 1 ใน 5 ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่ห้ามขายและจากรายงานโครงการพัฒนาแบบจำลองนโยบายแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ปี 2561 โดยสุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคณะ (2561)¹⁷ พบว่า มากกว่าร้อยละ 30 มีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนา และประมาณร้อยละ 31 และร้อยละ 59 พบเห็นการขายในเวลาที่กำหนดห้ามขายในช่วงเวลา 00.01-10.59 น. และเวลา 14.01-16.59 น. ตามลำดับ ทั้งนี้ สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคณะ (2561)¹⁷ ระบุว่า การพบเห็นการกระทำผิดกฎหมายทั้งด้านวันและเวลามีความแตกต่างกันตามพื้นที่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2564 ของ พลเทพ วิจิตรคุณากร และ อธิบ ตันอารีย์ (2565)¹⁸ ที่พบว่า ร้อยละ 14 ของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปเคยพบเห็นการขายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขายและพบสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ ตามลำดับ และก่อนหน้านี้ก็มีการศึกษาของสุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคณะ (2556)¹⁹ ที่ให้ข้อค้นพบที่สำคัญว่า สูงถึงร้อยละ 89 ของร้านที่ทำกรสำรวจมีการขายในเวลาห้ามขาย (ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้านเวลาห้ามขาย) ซึ่งเป็นสัดส่วนของร้านที่กระทำความผิดกรณีขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาห้ามขายที่สูงมาก โดยเฉพาะร้านนั่งดื่ม ที่คิดเป็นร้อยละ 96 และร้านไม่มีที่นั่งดื่ม คิดเป็นร้อยละ 73 ตามลำดับ

¹⁴ กนิษฐา ไทยกล้า และนิษฐา หรุ่นเกษม. (2562). การประเมินการรับรู้ ความคิดเห็น การปฏิบัติ ต่อนโยบาย กฎระเบียบ กฎหมาย และการรณรงค์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ภายหลังจากบังคับใช้เป็นระยะเวลา 10 ปี. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹⁵ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2564). มาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางกายภาพ. เอกสารวิชาการ 2564-1. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

¹⁶ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจพฤติกรรมกรรมการสุบะห์และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560.

¹⁷ สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคณะ. (2561). โครงการพัฒนาแบบจำลองนโยบายแอลกอฮอล์ของประเทศไทย. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

¹⁸ พลเทพ วิจิตร คุณากร, อธิบ ตันอารีย์. (2565). รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายจังหวัด พ.ศ. 2564. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

¹⁹ สุรศักดิ์ ไชยสงค์, บุณชกริกา บุญไชยแสน, ศิริพร หงษ์ทะนุ, ศิรินันท์ ปะนะภูเต, นันทนัช ตั้งจาดูโรโสภณ. (2556). การรับรู้และการปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบเขตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม วิทยาเขตขามเรียง. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 31(3):237-44.

3.4 ประเด็นความท้าทายของประเทศไทย

ในปัจจุบันมาตรการการควบคุมวันและเวลาในประเทศยังมีความท้าทายที่ต้องถูกนำมาเป็นประเด็นเพื่อถกเถียงและแก้ไขปรับปรุงต่อ ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญได้แก่

- 1) มาตรการควบคุมด้านวันและเวลานี้เป็นเพียงการห้ามขายในวันและเวลาดังกล่าว แต่ไม่ได้ห้ามดื่ม ดังนั้น ผู้ซื้อสามารถซื้อมาสำรองไว้ได้เพื่อดื่มในวันห้ามขายนั้นโดยไม่ผิดต่อกฎหมายใด ๆ²⁰ ในปัจจุบันมีรูปแบบการขายแบบใหม่และซับซ้อนหลายรูปแบบที่ยังไม่มีกฎหมายควบคุมชัดเจน เช่น การควบคุมการขายออนไลน์ และการสั่งผ่านระบบจัดส่งถึงที่ซึ่งเป็นช่องทางการขายที่ไม่มีข้อจำกัดด้านวันเวลา มีความความเสี่ยงสูง ทำให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายมากขึ้น²¹
- 2) ขาดการอบรมหลักเกณฑ์และข้อบังคับทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อผู้ให้บริการหรือเจ้าของกิจการ โดยเฉพาะสถานบันเทิงหรือร้านค้าที่เปิดให้บริการในเวลากลางคืน³³ ตัวอย่างเช่น การศึกษาในประเทศเม็กซิโก ระบุว่า การแก้ไขปัญหาการดื่มหนักของกลุ่มวัยรุ่น ประกอบด้วย การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มข้น การอบรมข้อบังคับหรือเงื่อนไขผู้ขายหรือผู้ให้บริการในสถานบันเทิงที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักให้ประชาชนทั่วไปถึงความเสี่ยงและปัญหาที่เกี่ยวข้อง²²
- 3) ขาดความต่อเนื่องด้านการติดตามและประเมินผล โดยประเด็นการจำกัดการเข้าถึงทางกายภาพ³³ ที่ผ่านมามีการประเมินผลของมาตรการต่าง ๆ ในภาพรวมแต่ยังไม่ได้มีการเน้นไปที่แต่ละมาตรการ ซึ่งผลการประเมินของแต่ละมาตรการมีความสำคัญอย่างมากในการปรับปรุงมาตรการเพื่อให้สามารถผลในการแก้ปัญหาได้อย่างประสิทธิภาพมากขึ้น
- 4) ไม่ได้ควบคุมช่วงเทศกาลปีใหม่และวันสงกรานต์ซึ่งเป็นช่วงที่มีรายงานข้อมูลอุบัติเหตุทางท้องถนนและการบาดเจ็บทะเลาะวิวาทอันเนื่องมาจากการเมาสุราสูงมาก²¹
- 5) การยกเว้นการขายเฉพาะร้านค้าปลอดอากรภายในท่าอากาศยานนานาชาติ ถือเป็นช่องโหว่ของมาตรการการบังคับใช้กฎหมาย
- 6) ระบบใบอนุญาตขายสุราของไทย ยังไม่มีการกำหนดเงื่อนไขและมาตรฐานของผู้ประกอบการและมาตรฐานการจำหน่ายของจุดจำหน่าย ข้อกำหนดและบทบาทความรับผิดชอบของผู้ขายต่อการดื่มและปัญหาที่ตามมา ขั้นตอนการให้ใบอนุญาตของการขายปลีกส่วนใหญ่เป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกกับผู้ประกอบการ (เช่น ร้านชำ ในชุมชน) และมีค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตไม่สูงทำให้เอื้อต่อการทำธุรกิจ³⁸
- 7) ผลกระทบของการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 และมาตรการควบคุมการระบาดสามารถส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมบริโภคและการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เห็นได้จากการศึกษาของ กนิษฐา ไทยกล้า และ

²⁰ Marcus, J., & Siedler, T. (2015). Reducing binge drinking? The effect of a ban on late-night off-premise alcohol sales on alcohol-related hospital stays in Germany. *Journal of Public Economics*, 123, 55-77.

²¹ สวัสดิ์ อัมฉัตรชัย และคณะ (2563). รายงานสถานการณ์การดำเนินนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2551-2561. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

²² Lang, H.E., & Voas, R.B. (2000). Youth escaping limits on drinking: Binging in Mexico. *Addiction*, 95(4), 521-528.

วินัส แก้วอยู่ (2564; 2565)^{23, 24} พบว่า ผู้ซื้อสามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตลอด 24 ชั่วโมงไม่มีข้อจำกัดทางด้านอายุ เวลา และสถานที่ ทำให้คนเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้น และในขณะเดียวกันการณรงค์ก็ขาดความต่อเนื่อง เห็นได้จากผลการประเมินโครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาปี พ.ศ. 2556 - 2564 พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2561 - 2564 สัดส่วนให้ประชาชนพบเห็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการงดเหล้าเข้าพรรษาลดลงจากร้อยละ 79 ในปี พ.ศ. 2561 เหลือร้อยละ 71 ในปี พ.ศ. 2563 และ 2564²⁵

4. มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ

ส่วนนี้นำเสนอข้อมูลสถานการณ์การดำเนินมาตรการควบคุมวันและเวลาขาย และประสิทธิผลและผลกระทบของ มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ

4.1 สถานการณ์การดำเนินมาตรการควบคุมวันและเวลาขายในต่างประเทศ

องค์การอนามัยโลก^{Error! Bookmark not defined.} ได้รายงานสัดส่วนประเทศสมาชิกที่มีการดำเนินมาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามประเภทเครื่องดื่ม ได้แก่ เบียร์ ไวน์ และเหล้า และจุดจำหน่าย ได้แก่ ร้านนั่งดื่ม และร้านไม่มีที่นั่งดื่ม พบว่า มากกว่าครึ่งของประเทศสมาชิกมีการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อพิจารณาตามประเภทร้านและประเภทเครื่องดื่ม พบว่า มากกว่าร้อยละ 50 มีการดำเนินมาตรการควบคุมวันและเวลาขายในร้านไม่มีที่นั่งดื่ม และเกือบร้อยละ 30 มีการดำเนินมาตรการควบคุมเวลาขาย และซึ่งส่วนใหญ่เป็นการควบคุมการขายเบียร์ ไวน์ และเหล้า ตามลำดับ สำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สัดส่วนของประเทศที่มีมาตรการควบคุมวันขายอยู่ในช่วงร้อยละ 57-63 และมีมาตรการควบคุมเวลาขายอยู่ในช่วงร้อยละ 75-88 (ตารางที่ 7-8)

ตารางที่ 7 ร้อยละของประเทศที่มีรายงานการดำเนินมาตรการควบคุมด้านเวลา จำแนกตามประเทศร้านและประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในปี 2016 (พ.ศ. 2559)

เวลา	ร้านนั่งดื่ม (on-premise)			ร้านไม่มีที่นั่งดื่ม (off-premise)		
	เบียร์	ไวน์	เหล้า	เบียร์	ไวน์	เหล้า
AFR	48	48	48	39	41	41
AMR	66	66	66	56	56	56
EMR	88	88	88	75	75	75
EUR	36	36	36	50	50	50
SEAR	88	88	88	75	75	75
WPR	59	53	53	59	59	59
WORLD	53	52	53	52	52	52

²³ กนิษฐา ไทยกล้า และนิษฐา หรุ่นเกษม. (2564). การตลาดและการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

²⁴ กนิษฐา ไทยกล้า และนิษฐา หรุ่นเกษม. (2565). การพัฒนาระบบเฝ้าระวังการตลาดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนสื่อสังคมออนไลน์ ระยะที่ 1 พ.ศ. 2565. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

²⁵ ศูนย์วิจัยปัญหาสุราและศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ. (2564). โครงการประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษาปี 2558-2564”: กรณีศึกษาประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไป.

ตารางที่ 8 ร้อยละของประเทศที่มีรายงานการดำเนินมาตรการควบคุมด้านวัน จำแนกตามประเทศร้านและประเภทเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ในปี 2016 (พ.ศ. 2559)

วัน	ร้านนั่งดื่ม (on-premise)			ร้านไม่มีที่นั่งดื่ม (off-premise)		
	เบียร์	ไวน์	เหล้า	เบียร์	ไวน์	เหล้า
AFR	13	13	13	15	15	15
AMR	26	26	26	26	26	26
EMR	88	88	88	88	88	88
EUR	10	10	10	20	22	22
SEAR	63	63	63	57	57	57
WPR	47	47	47	41	41	35
WORLD	24	24	24	27	28	27

ตารางที่ 9 เป็นรายชื่อประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่มีมาตรการควบคุมวันและเวลาได้ที่รวบรวมโดยองค์การอนามัยโลก ส่วนใหญ่มีมาตรการควบคุมวันขาย ประเทศมีการควบคุมวันขายโดยสิ้นเชิง (total ban) ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่อยู่ในแถบเมดิเตอร์เรเนียน เช่น ประเทศอัฟกานิสถาน อิหร่าน อิรัก เป็นต้น และในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็มี ประเทศมัลดีฟส์ แต่ไม่พบการควบคุมโดยสิ้นเชิงในประเทศแถบอเมริกาและยุโรป ซึ่งจะขึ้นอยู่กับพื้นที่

ตารางที่ 9 ประเทศที่มีการดำเนินมาตรการควบคุมด้านวันและเวลา

พื้นที่	วัน	เวลา
แอฟริกา AFR	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศส่วนใหญ่มีมาตรการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban ได้แก่ มอริเตเนีย (ห้ามทั้งหมด หรือ total ban) - ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ไม่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ บอตสวานา คอโมโรส คองโก สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก มาลาวี มอริเชียส นามิเบีย เซียร์ราลีโอน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศที่มีมาตรการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban ได้แก่ มอริเตเนีย ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ไม่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ แอลจีเรีย บอตสวานา บุรุนดี แคเมอรูน สาธารณรัฐแอฟริกากลาง ชาด คอโมโรส คองโก สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก อิเควทอเรียลกินี เอสวาตินี กาบอง เคนยา มาดากัสการ์ มาลาวี มอริเชียส นามิเบีย ไนเจอร์ รวันดา เซเนกัล เซเชลส์, สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย แซมเบีย ซิมบับเว

พื้นที่	วัน	เวลา
AMR WHO Region of the Americas	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ไม่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ แอนติกาและบาร์บูดา บาฮามาส เบลีซ แคนาดา คอสตาริกา เอกวาดอร์ เกรเนดา เซนต์คิตส์และเนวิส เซนต์ลูเชีย สหรัฐอเมริกา เวเนซุเอลา 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีประเทศที่ดำเนินมาตรการแบบควบคุมทั้งหมดหรือ total ban - มีบางประเทศที่ดำเนินมาตรการในเชิงพื้นที่ หรือที่เรียกว่า subnational ได้แก่ เม็กซิโก (เขตย่อย) ปานามา (เขตย่อย หรือ subnational) ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ไม่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ แอนติกาและบาร์บูดา บาฮามาส เบลีซ แคนาดา ซิลี คอสตาริกา คิวบา โดมินิกา สาธารณรัฐโดมินิกัน เอกวาดอร์ เอลซัลวาดอร์ เกรนาดา กัวเตมาลา กายอานา ฮอนดูรัส จาเมกา เซนต์คิตส์และเนวิส เซนต์ลูเชีย เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ สหรัฐอเมริกา อูรุกวัย เวเนซุเอลา
EMR WHO Eastern Mediterranean Region	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศส่วนใหญ่มีมาตรการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban ได้แก่ อัฟกานิสถาน ซาอุดีอาระเบีย โขมาเลีย อิหร่าน, อิรัก, สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เยเมน ชูดาน และลิเบีย - ประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ จิบูตี อียิปต์ จอร์แดน โมร็อกโก โอมาน ปากีสถาน สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศส่วนใหญ่มีมาตรการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban ได้แก่ อัฟกานิสถาน (ห้ามทั้งหมด หรือ total ban) อิหร่าน (ห้ามทั้งหมด) อิรัก (ห้ามทั้งหมด) ลิเบีย (ห้ามทั้งหมดหรือ total ban) ซาอุดีอาระเบีย (ห้ามทั้งหมด หรือ total ban) โขมาเลีย (ห้ามทั้งหมด หรือ total ban) ชูดาน (ห้ามทั้งหมด) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (ห้ามทั้งหมด หรือ total ban) เยเมน (ห้ามทั้งหมด หรือ total ban) - ประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ จิบูตี อียิปต์ จอร์แดน โมร็อกโก โอมาน ปากีสถาน สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย
EUR WHO European Region	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศที่ดำเนินมาตรการในเชิงพื้นที่ หรือที่เรียกว่า subnational ได้แก่ สหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์เหนือ (เขตย่อย) - ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ แอลเบเนีย ออสเตรีย เบลารุส บัลแกเรีย ไชปรัส ฟินแลนด์ ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ คาซัคสถาน นอร์เวย์ ซานมารีโน สวีเดน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศที่ดำเนินมาตรการในเชิงพื้นที่ หรือที่เรียกว่า subnational ได้แก่ สหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์เหนือ (เขตย่อย) ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินมาตรการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ แอลเบเนีย ออสเตรีย เบลารุส ไชปรัส เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย ไอซ์แลนด์ ไอร์แลนด์ อิสราเอล อิตาลี คาซัคสถาน ลัตเวีย ลิทัวเนีย ลักเซมเบิร์ก มอลตา นอร์เวย์ โปรตุเกส สาธารณรัฐมอลโดวา รัสเซีย เซอร์เบีย สโลวีเนีย สเปน สวีเดน อิตาลี

พื้นที่	วัน	เวลา
		สาธารณรัฐยูโกสลาเวียมาซิโดเนีย ตุรกี อุซเบกิสถาน
SEAR WHO South-East Asia Region	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศส่วนใหญ่มีมาตรการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban ได้แก่ มัลดีฟส์ - ประเทศที่ดำเนินการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย ศรีลังกา และ ไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเทศที่ดำเนินการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban ได้แก่ มัลดีฟส์ ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย อินโดนีเซีย เมียนมาร์ ศรีลังกา และ ไทย
WPR WHO Western Pacific Region	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีประเทศที่ดำเนินการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban - ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ หมู่เกาะคุก หมู่เกาะมาร์แชลล์ มองโกเลีย นิวซีแลนด์ ซามัว สิงคโปร์ และ วานูอาตู 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีประเทศที่ดำเนินการแบบห้ามทั้งหมด หรือ total ban - ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ดำเนินการแต่ได้ระดับของการควบคุม ได้แก่ หมู่เกาะคุก คิริบาส สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย หมู่เกาะมาร์แชลล์ มองโกเลีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ ซามัว สิงคโปร์ และวานูอาตู

4.2 ประสิทธิภาพและผลกระทบของมาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในต่างประเทศ

จากการทบทวนการศึกษาทั้งหมด 30 ฉบับ แบ่งออกเป็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของมาตรการควบคุมวันและเวลาขาย 6 ฉบับ ผลกระทบของการเพิ่มวันขายจำนวน 11 ฉบับ และผลกระทบของการขยายเวลาขายทั้งหมด 13 ฉบับ โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา บราซิล สหรัฐอเมริกา และประเทศในแถบสหภาพยุโรป เช่น สวีเดน เยอรมัน สหราชอาณาจักร เป็นต้น เมื่อพิจารณาตามประเด็นที่ศึกษา โดยประสิทธิผลของมาตรการควบคุมวันและเวลาขาย พบว่า จากการประเมินมาตรการควบคุมการขายและจัดส่งในวัน Good Friday และวันคริสมาสต์ในทุก ๆ ปี ได้ชี้ให้เห็นว่าสามารถทำให้การเสียชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ²⁶ ในการดำเนินการมาตรการควบคุมเวลา พบว่ามีการปรับลดเวลาดั้งแต่ 1 ชั่วโมงครึ่ง ในการศึกษาของ Kypril et al. (2014)²⁷ จนถึง 7 ชั่วโมง ในการศึกษาของ Duailibi et al. (2007)²⁸ และ Marcus & Siedler (2015)²⁰ นอกจากนี้ การศึกษาของประเทศรัสเซีย พบว่า เมืองต่าง ๆ มีการควบคุมมาตรการที่แตกต่างกัน จากการศึกษาเกี่ยวประสิทธิผลของการควบคุมเวลาขายนี้ พบว่า ทั้งหมดเป็นการควบคุมการขายในเวลากลางคืน เช่น เมือง Diadema ประเทศบราซิล ได้มีการห้ามขายหลังจาก 23.00 น. และบางแห่งสามารถขายเบียร์และไวน์ได้ไม่เกิน 03.00 น. ขึ้นอยู่กับพื้นที่²⁰ และเมือง Baden Wurttemberg ประเทศเยอรมันห้ามขายใน

²⁶ Liang, W., Gilmore, W., & Chikritzhs, T. (2016). The effect of short-term alcohol restriction on risk of alcohol-related injury: a state wide population-based study. *International Journal of Drug Policy*, 28, 55-59.

²⁷ Kypril, K., McElduff, P., & Miller, P. (2014). Restrictions in pub closing times and lockouts in Newcastle, Australia five years on. *Drug and Alcohol Review*, 33(3), 323-326.

²⁸ Duailibi, S., Ponicki, W., Grube, J., Pinsky, I., Laranjeira, R., & Raw, M. (2007). The effect of restricting opening hours on alcohol-related violence. *American Journal of Public Health*, 97(12), 2276-2280.

ร้านไม่มีที่นั่งดื่มในเวลา 22.00 น. - 05.00 น. และสามารถลดการบริโภค ยอดขาย การใช้ความรุนแรง และการเข้ารับการรักษาพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ได้อย่างมีนัยสำคัญ และในส่วนของผลกระทบของการเพิ่มวันและเวลา พบว่า การศึกษาในย่านธุรกิจสามารถลดยอดขายจากการบริโภคและการเข้าถึงเพิ่มขึ้น และที่สำคัญสามารถก่อให้เกิดปัญหาตามมาตามมาแม้ว่าจะขึ้นอยู่กับความแตกต่างของพื้นที่ แต่นั่นก็เพียงพอที่จะสรุปได้ว่า การเพิ่มวันและเวลาขายสามารถเพิ่มความเสียหายได้อย่างมากต่อสังคม ทั้งในด้านอุบัติเหตุ เหตุการณ์ความรุนแรง การก่ออาชญากรรม ค่ารักษาพยาบาล และการเสียชีวิต (ตัวอย่างการศึกษาที่เกี่ยวข้องแสดงในตารางที่ 10) และสามารถดูรายละเอียดมาตรการและการเปลี่ยนของมาตรการในแต่ละประเทศได้ใน (ตารางที่ 11) นอกจากนี้ตัวผู้ดื่มเองที่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายและภาระที่เกิดขึ้น ครอบครัวและสังคมเองก็ต้องแบกรับกับปัญหาที่ตนเองไม่ได้ก่อ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรมการพวกเขาเหล่านั้นเลย

ตารางที่ 10 สรุปผลการทบทวนประสิทธิผลของมาตรการควบคุมวันและเวลาและผลกระทบของการเพิ่มวันและเวลาขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผลลัพธ์ของการประเมิน	ประสิทธิผล		ผลกระทบ	
	การควบคุมวัน	การควบคุมเวลา	เพิ่มวัน	ขยายเวลา
การบริโภค	-	ลดลง ²⁹	เพิ่มขึ้น ^{30, 31, 32, 33}	-
ยอดขาย	-	ลดลง ²⁹	เพิ่มขึ้น ^{31, 43}	-
อุบัติเหตุ	ลดลง ⁴³	-	เพิ่มขึ้น ^{34, 43}	เพิ่มขึ้น ³⁵

²⁹ Kolosnitsyna, M., Sitdikov, M., & Khorkina, N. (2014). Availability restrictions and alcohol consumption: A case of restricted hours of alcohol sales in Russian regions. *International Journal of Alcohol and Drug Research*, 3(3), 193–201-193–201.

³⁰ Norström, T., & Skog, O. J. (2005). Saturday opening of alcohol retail shops in Sweden: an experiment in two phases. *Addiction*, 100(6), 767-776.

³¹ Stehr, M. F. (2010). The effect of Sunday sales of alcohol on highway crash fatalities. *The BE Journal of Economic Analysis & Policy*, 10(1).

³² Carpenter, C. S., & Eisenberg, D. (2009). Effects of Sunday sales restrictions on overall and day-specific alcohol consumption: evidence from Canada. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 70(1), 126-133.

³³ Yörük, B. K. (2014). Legalization of Sunday alcohol sales and alcohol consumption in the United States. *Addiction*, 109(1), 55-61.

³⁴ McMillan, G. P., Hanson, T. E., & Lapham, S. C. (2007). Geographic variability in alcohol-related crashes in response to legalized Sunday packaged alcohol sales in New Mexico. *Accident Analysis & Prevention*, 39(2), 252-257.

³⁵ Chikritzhs, T., & Stockwell, T. (2006). The impact of later trading hours for hotels on levels of impaired driver road crashes and driver breath alcohol levels. *Addiction*, 101(9), 1254-1264.

ผลลัพธ์ของการประเมิน	ประสิทธิผล		ผลกระทบ	
	การควบคุมวัน	การควบคุมเวลา	เพิ่มวัน	ขยายเวลา
ความรุนแรง	-	ลดลง ²⁷	เพิ่มขึ้น ^{36, 43}	เพิ่มขึ้น ^{37, 38, 39} การบาดเจ็บที่ไม่ใช่ อุบัติเหตุเพิ่มขึ้น ⁴⁰
อาชญากรรม	-	ลดลง ²⁰	เพิ่มขึ้น ^{36, 41}	-
การรักษาพยาบาล	ลดลง ²²	ลดลง ²⁰	-	เพิ่มขึ้น ⁴⁷
การเสียชีวิต	-	-	เพิ่มขึ้น ⁴²	-
อื่น ๆ	-	-	-	ระดับ BAL เพิ่มขึ้น ⁴³ ค่าปรับเนื่องจากเมา แล้วขับลดลง ⁴⁴

ตารางที่ 11 ตัวอย่างประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงมาตรการควบคุมวันและเวลาขาย

ประเทศ	มาตรการควบคุมวันและเวลา
สวีเดน	การห้ามขายในวันเสาร์-อาทิตย์ในประเทศสวีเดนมีมาตั้งแต่ปี 1981 ก่อนเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2000 ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่สามารถเปิดขายได้ในวันเสาร์ และในเดือนกุมภาพันธ์ 2000 จุดจำหน่ายใน 6 เมืองจากทั้งหมด 21 เมือง สามารถขายได้ในวันเสาร์ และในวันจันทร์-ศุกร์เปิดไม่เกิน 15.00 น. ^{30, 41}

³⁶ Han, S., Branas, C. C., & MacDonald, J. M. (2016). The effect of a Sunday liquor-sales ban repeal on crime: A triple-difference analysis. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 40(5), 1111-1121.

³⁷ Rossow, I., & Norström, T. (2012). The impact of small changes in bar closing hours on violence. The Norwegian experience from 18 cities. *Addiction*, 107(3), 530-537.

³⁸ Humphreys, D. K., Eisner, M. P., & Wiebe, D. J. (2013). Evaluating the impact of flexible alcohol trading hours on violence: an interrupted time series analysis. *PLoS One*, 8(2), e55581.

³⁹ de Goeij, M. C., Veldhuizen, E. M., Buster, M. C., & Kunst, A. E. (2015). The impact of extended closing times of alcohol outlets on alcohol-related injuries in the nightlife areas of Amsterdam: a controlled before-and-after evaluation. *Addiction*, 110(6), 955-964.

⁴⁰ Vingilis, E., McLeod, A. I., Stoduto, G., Seeley, J., & Mann, R. E. (2007). Impact of extended drinking hours in Ontario on motor-vehicle collision and non-motor-vehicle collision injuries. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 68(6), 905-911.

⁴¹ Grönqvist, H., & Niknami, S. (2014). Alcohol availability and crime: Lessons from liberalized weekend sales restrictions. *Journal of Urban Economics*, 81, 77-84.

⁴² McMillan, G. P., & Lapham, S. (2006). Legalized Sunday Packaged Alcohol Sales and Alcohol-Related Traffic Crashes and Crash Fatalities in New Mexico. *American Journal of Public Health*, 96(11).

⁴³ Chikritzhs, T., & Stockwell, T. (2007). The impact of later trading hours for hotels (public houses) on breath alcohol levels of apprehended impaired drivers. *Addiction*, 102(10), 1609-1617.

⁴⁴ Vingilis, E., McLeod, A. I., Mann, R. E., & Seeley, J. (2008). A tale of two cities: the effect of extended drinking hours in licensed establishments on impaired driving and assault charges. *Traffic injury prevention*, 9(6), 527-533.

ประเทศ	มาตรการควบคุมวันและเวลา
สหรัฐอเมริกา นิวเม็กซิโก 50 รัฐ รวม โคลัมเบีย	ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีฉลาก (packaged alcohol) ในวันอาทิตย์จนถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 1995 ก่อนหน้านี้สามารถซื้อได้เฉพาะในร้านอาหารและบาร์ต่าง ๆ เท่านั้น หลังจากนั้น House Bill 176 อนุญาตให้ร้านที่มีใบอนุญาตขายในวันอาทิตย์ตั้งแต่ตอนเที่ยงถึงเที่ยงคืน ในวันที่ 1 กรกฎาคม 1995 ^{34, 45} อนุญาตขายในวันอาทิตย์ ^{33, 46}
สหรัฐอเมริกา (48 รัฐ)	ในช่วง 1995-2008 รัฐ 14 รัฐได้ผ่อนคลายเป็นยกเลิกการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันเสาร์ ⁴⁶
แคนาดา	ยกเลิกมาตรการห้ามขายในวันอาทิตย์ ³²
สหรัฐอเมริกา (รัฐ เพนซิลเวเนีย)	ในปี 2003 มาตรการอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันอาทิตย์ให้ร้านที่อยู่ในความดูแลของ ภาครัฐเอง (state-run liquor stores) ³⁶
ออสเตรเลีย (ตะวันตก)	กฎหมายการออกใบอนุญาต (Liquor Control Act 1988) ควบคุมการขายและจัดส่ง (supply) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัน Good Friday (10.00-03.59) และ Christmas ในทุก ๆ ปี ²⁶
ออสเตรเลีย (ตะวันตก)	The Liquor Licensing Act in 1988 โดยในช่วงปี 1989 และ 1997 โรงแรมจำนวนมากกว่า 70 แห่งในเมือง Perth ได้ขยายเวลาขาย 1 ชั่วโมง บางที่ 2 ชั่วโมง หลังจากเวลาปิดปกติตอนเที่ยงคืน ³⁵ ในปี 1993 the Liquor Licensing Director of the Racing, Gaming and Liquor (LLD) อนุญาตให้โรงแรมต่าง ๆ สามารถขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้จนถึงเวลา 01.00 น. (Chikritzhs & Stockwell, 2007) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2008 เมือง the New South Wales ได้ปรับเวลาให้เปิด ร้านได้ไม่เกิน 03.00 น. โดยที่ต้องไม่อนุญาตให้ลูกค้าใหม่เข้าร้านหลังเวลา 01.00 น. และต่อมาก็ ปรับให้เปิดได้ถึง 03.30 น. และไม่อนุญาตให้ลูกค้าใหม่เข้าร้านหลังเวลา 01.30 น. บังคับใช้ในวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 2008 ในย่านธุรกิจที่เป็นใจกลางของเมือง Newcastle ²⁷
ไอซ์แลนด์	ก่อนปี 1999 ได้จำกัดเวลาขายสุราถึง 02.00 น. ในวันเสาร์และอาทิตย์ และ 23.30 น. ในวัน จันทร์-วันศุกร์ ปี 1998 มีการปรับระบบการออกใบอนุญาตใหม่ และในเมือง Reykjavik ได้ทดลองขายสุราได้ ตลอดทั้งคืน ถึง 07.00น. ในบาร์และร้านอาหารต่าง ๆ ในช่วงเดือนกรกฎาคม 1999 และ ตุลาคม 1999 ก่อนให้ถึงวันสิ้นสุดการทดลอง ได้มีการขยายเวลาการทดลองเพิ่มออกไปถึง กรกฎาคม 2000 ⁴⁷

⁴⁵ Maloney, M. T., & Rudbeck, J. C. (2009). The outcome from legalizing Sunday packaged alcohol sales on traffic accidents in New Mexico. *Accident Analysis & Prevention*, 41(5), 1094-1098.

⁴⁶ Stehr, M. (2007). The Effect of Sunday Sales Bans and Excise Taxes on Drinking and Cross—Border Shopping for Alcoholic Beverages. *National Tax Journal*, 60(1), 85-105.

⁴⁷ Ragnarsdóttir, P., Kjartansdóttir, A., & Davidsdóttir, S. (2002). *Effect of extended alcohol serving-hours in Reykjavik*. Retrieved from Nordic Council for Alcohol and Drug Research:

ประเทศ	มาตรการควบคุมวันและเวลา
แคนาดา, เมือง Ontario	วันที่ 1 พฤษภาคม 1996 ประเทศแคนาดา ได้บังคับใช้ the Liquor License Act ที่ขยายเวลาขายสุราในร้านที่มีใบอนุญาตจาก 01.00 น. เป็นเวลา 02.00 น. ⁴⁸
บราซิล, เมือง Diadema	เดือนกรกฎาคม 2002 กฎหมายใหม่ใน อนุญาตให้ขายได้ถึง 23.00น ก่อนหน้าที่ร้านสามารถเปิดให้ตลอด 24 ชั่วโมง การควบคุมเวลาขายอยู่ในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น และการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทเบียร์และไวน์ และเครื่องดื่มอื่น ๆ จะต้องไม่เกิด 03.00 น. ²⁸
อังกฤษและเวลส์ และสกอตแลนด์	Licensing Act (2013) จากเวลา 23.00 น. - 05.00 น. ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2005 ^{49, 50}
เนเธอร์แลนด์ เมือง อัมสเตอร์ดัม	วันที่ 1 เมษายน 2009 ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถขายได้นานขึ้นอีก 1 ชั่วโมง ³⁹
เยอรมัน	วันที่ 1 เดือนมีนาคม 2010 มีกฎหมายห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลา 22.00 น. - 05.00 น. ในร้านไม่มีที่นั่งดื่ม เช่น ปิมน้ำมัน kiosks ซูเปอร์มาร์เก็ต ก่อนหน้าที่จะมีกฎหมายนี้สามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ร้านไม่มีที่นั่งดื่มได้ตลอด 24 ชั่วโมง ²⁰

5. ความคิดเห็นหากประเทศไทยจะใช้มาตรการในลักษณะเดียวกัน

จากวรรณกรรมและข้อมูลที่ทบทวนในส่วนก่อนนี้ ประเทศไทยมีมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านวันและเวลาที่มีความครอบคลุมมากกว่าประเทศอื่น ๆ แต่อาจมีความแตกต่างในด้านการดำเนินการและบังคับใช้กฎหมาย สำหรับประเด็นที่น่าจะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของมาตรการควบคุมวันและเวลา แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. การจำกัดเวลาจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้านนั่งดื่มก่อนเวลาปิดร้าน บางประเทศมีการพิจารณาตามประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พร้อมทั้งมีการกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัดของพนักงานขายและพนักงานเสิร์ฟในร้าน
2. การสร้างความเข้าใจมาตรการควบคุมวันและเวลาให้พนักงานโดยเฉพาะผู้ขายและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เพื่อควบคุมการจำหน่ายและเข้า-ออกของลูกค้า การควบคุมการขายโดยใช้ระบบการออกใบอนุญาตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจบูรณาการกับระเบียบการออกใบอนุญาตและการ
3. การเพิ่มวันและเวลาขายไม่ควรเกิดขึ้น และที่สำคัญควรมีมาตรการควบคุมวันในเทศกาลต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น เช่น วันปีใหม่ และเทศกาลที่มีวันหยุดยาว เพื่อลดปัญหาและความรุนแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายและสูญเสียต่อสังคม

⁴⁸ Vingilis, E., McLeod, A. I., Seeley, J., Mann, R. E., Beirness, D., & Compton, C. (2005). Road safety impact of extended drinking hours in Ontario. *Accident Analysis & Prevention*, 37(3), 549-556.

⁴⁹ Green, C. P., Heywood, J. S., & Navarro, M. (2014). Did liberalising bar hours decrease traffic accidents? *Journal of health economics*, 35, 189-198.

⁵⁰ Humphreys, D. K., & Eisner, M. P. (2014). Do flexible alcohol trading hours reduce violence? A theory-based natural experiment in alcohol policy. *Social Science & Medicine*, 102, 1-9.

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โดยสรุป มาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านวันและเวลาในการขาย เป็นมาตรการที่มีประสิทธิผล ทั้งต่อปริมาณการขาย พฤติกรรมการบริโภค และปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ การจำกัดวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ปริมาณการขาย การดื่มและปัญหาที่ตามมาลดลง สำหรับการเพิ่มวันและเวลาขายนั้นก็ทำให้ปริมาณการขาย การดื่มและปัญหาที่ตามมาเพิ่มขึ้น จากตัวอย่างในหลายประเทศ

จากสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีกลุ่มธุรกิจและนักการเมืองบางกลุ่มที่เรียกร้องให้มีการเพิ่มจำนวนวันและเวลาขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ การบริโภคและการท่องเที่ยวของประเทศนั้น นอกจากประเด็นด้านเศรษฐกิจดังกล่าวแล้ว ยังคงต้องคำนึงถึงความเสี่ยงต่อปัญหาที่ตามมา การสูญเสียและต้นทุนทางสังคมที่เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งด้านสุขภาพและสังคม เช่น การใช้ความรุนแรง การก่ออาชญากรรม อุบัติเหตุรวมไปถึงการเสียชีวิต

ข้อเสนอแนะในเอกสารฉบับนี้เป็นการเสนอสำหรับประเทศไทยให้ดำเนินมาตรการควบคุมการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้านวันและเวลาขายไว้ และเพิ่มความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการควบคุมวันและเวลาขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยให้มีบูรณาการกับการออกใบใบอนุญาตขายและเพิ่มการจัดเวลาขาย ก่อนเวลาปิดร้าน และการห้ามลูกค้าใหม่เข้าร้านก่อนที่ร้านจะปิด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นได้จริงต้องอาศัยข้อมูลเชิงวิชาการที่มาจากการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพ ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง และการสื่อสารสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ